

«Таал-Таал эмээхсин» ахсаанна аналлаах дьайымал

Сатырова Нина Ильинична

«Остуоруйа дойду» орто бөлөбүн иитээччитэ

1 категория, Дьокуускай куорат 4№-дээх «Айылгы»

Дьайымал сыала:

- Оонньуу нөнгүө ахсааны үөрэтии
- уһун-кылгас, бытаан-түргэн, 5 дылы ахсааны иннибэккэ аабы, геометрической
- эттиктэри хатылааһын.

Дьайымал сорууга:

- Оҕолорго И.К.Т уонна остуоруйа нөнгүө геометрической эттиктэри сөпкө аатталыырга үөрэтии.
- уһун-кылгас, бытаан-түргэн диэни хатылааһын.
- 5 сыышпара иһинэн ааҕар дьоҕуру тупсарыы.
- көнө муннук уонна түөрт муннук уратыларын булуу.

Туттуллар тэриллэр:

Остуоруйа дьоруойун кытта презентация, икки араас өгнөөх суол, оҕолорго биэстии үтүлүк, биэстии абырах (араас эттиктээх), аптаах мөһөөччүк (геом.эттиктэрдээх).

Дьайымал хаамыта:

Тарбах оонньуутун оонньуулар:

Маҕаачыйа үүтүн

Эбээ, ыабыйаба ыан ылар

Күөрчэх бэрдин онорор

Сарсыардаанны аһылыкка

Күөрчэх сиэммин үөрэбин

Күүстээх-уохтаах буолаары

Күннүүн тэннэ сырсаары.

1.слайд «Таал-таал эмээхсин»

-Көрүн эрэ оҕолоор, бу ханнык остуоруйанын? -Оҕолор эппиэттэрэ

-Таал-таал эмээхсин ханна барар этэй?-о.э.(ойбонно уу баа).

-Ойбонно уу баа баран истэбинэ, арай кини иннигэр икки суол баар буолар эбит.

2.слайд- Көрүн эрэ оҕолор, ойбонно тийэр икки суол баар . Таал-Таал эмээхсингэ кемөлөһөбүт дуо, түргэнник тийэр кылгас суолу буларга? (оҕолор эппиэттэрэ).

Дьайымал –оонньуу:

«Кылгас суолу бул»

Оҕолор иннилэригэр икки араас дьүһүннээх суол, кумаабыттан оноһуллубут Таал-Таал эмээхсин сыталлар.

- оҕолоор,эһиэхэ остуолгутугар икки суол сытар, тэннэр дуо? О.э(суох,атыттар).

-суолларбытын бэйэ-бэйэлэригэр уурабыт уонна тэнниибит.

-кыһыл уонна халлаан күөх суоллар тэннэр дуо? Миэхэ этиэбэ оҕо (кыһыл суол уһун,халлаан күөх суол кылгас).

-Таал-Таал эмээхсин ханнык дьүһүннээх суолунан бардабына ойбонно түргэнник тийийэй? Тоҕо? (халлаан күөх суолунан тургэнник тийийэ,тоҕо диэтэр кини кылгас).

-Таал-Таал эмээхсиммитин кылгас суолга олордон кэбиһэбит, уонна туора уурабыт.

-Маладьыастар оҕолор, эһиги сөпкө эттигит! Таал-Таал эмээхсин олус үөрдэ!

3.слайд -Таал-Таал эмээхсин халтарыйан мууска охтон түһэн үтүлүктэрин хайа түһэн кэбиспит!

-Оҕолоор,баһаалыста үтүлүктэрбин абырахтаан эрэ -диэн көрдөспүт.

-көмөлөһөбүт да оҕолор?

Оонньуу дьарык «Үтүлүктэри абырахтаа»

Оҕолор иннилэригэр 5 араас эттиктэринэн хайдыбыт үтүлүк сытар

- хас үтүлүк баарын биһиэхэ аабыа -оҕо (12345)

-маладьыас, сөпкө аахтын.

-көрүң эрэ оҕолор, абырахтарбыт формалара тэннэр дуо?(суох).

-хас үтүлүк уонна хас абырах баар эбитий?(биэс үтүлүк уонна 5 абырах, биирдии оҕоттон ыйытыахха сөп).

-маладьыастар оҕолор, олорон сылайбыккыт буолуо туран хамсанан ылыахха

Хамсанылаах эрчилли.

Кыһын буолан тымныыйда

Тула бүттүүн хаар буолла

Кыылар уонна көтөрдөр

Тыаҕа бааллар эбиттэр

Куобах манньк ыстанар

Чыычаахтарбыт кэтөллөр

Үөт талах быһыгар

Саһыл саһан олорор

Үөһэ көрүөх, ол тииккэ

Тиинчээн уйа туттубут!

Ол кэмгэ ааны тонсуйаллар, иитээччи аптаах мөһөөччүгү көрдөрөр

-оҕолоор, Таал-Таал эмээхсин биһиэхэ аптаах мөччүк ыппыт

- мин биир-биир ылан көрдөрүөм,эһиги миэхэ этэн иһин (эттиктэри аатталыылар)

- түөрт муннук туһунан биһиги тугу билэбит? Хас муннуктаах этэй? Устата уонна туората тэн дуо?

- онтон көнө муннук туһунан биһиэхэ кэпсиэбэ- оҕо

-көнө муннук хас муннуктаабый?

- устата уонна туората тэн дуо?

- сөпкө эттин, туора өттүлэрэ атын-атыттар

- бэрэбиэркэлээн көрүөх эрэ, түөрт муннугу уонна көнө муннугу үрүт-үрдүгэр уурабыт, бу курдук, көрөргүт курдук тэн буолбатахтар, көнө муннук икки өттүтэ уһун эбит.

4.слайд- Көрүн эрэ оҕолоор, Таал-Таал эмээхсиммит балаһана дэлби эргэрбит эбит дии, биһиги киниэхэ сана дьиэни аныгылыы тутан биэрэбит дуо? Геометрической эттиктэрбитинэн биһиги дьиэ тутан көрүөхпүт .

5.слайд- дьиэбит кырыһыната ханнык геометрическэй эттиккэ маарынныыр эбитий? (үс муннук).

-онтон дьэбитин ханнык эттиктэн оноруохха сөп эбитий? (көнө муннуктан биитэр түөрт муннуктан).

- бу курдук биһиги Таал-Таал эмээхсингэ аныгылыы моһуоннаах дьээ тутан биэрдибит.

Оҕолор маладьыастар, олус түргэнник, сөптөөхтүк дьээ тутан биэрдигит.

Түмүк.

-оҕолор биһиги бүгүн ханнык остуоруйаны санаатыбыт- о.э.

- «Таал-Таал эмээхсин түргэнник ханнык суолунан тийдэ, уһун суолунан ду биитэр кылгас суолунан ду?

-ханнык эттиктэртэн дьээ туттубут?

-хас үтүлүк тиктибит?

-көнө муннук уонна түөрт муннук туох атыннаах эбиттэрий

Оҕолорум маладьыастар, олус үчүгэйдик өйдөөбүккүт

Манан биһиги дьарыкпыт бүтэр, кыттыбыккыт иһин Махтал!